

COL·LECCIÓ AFÀSIA

Títol original: *La Nébuleuse du crabe*

Primera edició: març de 2020

© 1993 by Les Éditions de Minuit

© de la traducció: Ferran Ràfols Gesa

© de l'epíleg i el colofó: Tim Warren

© de la il·lustració de coberta: Malwina Marchwicka

© de l'edició: Extinció Edicions

ISBN: 978-84-949533-3-0

CODI IBIC: FA

DIPOÏT LEGAL: B 5729-2020

Impressió: Book Print Digital, S.A

Disseny de la col·lecció: Nacho Sanz

Maquetació: Nacho Sanz

Correcció: Patrícia Salvadó Gil

L'editorial autoritza la reproducció d'aquest llibre, total o parcial, per qualsevol mitjà, actual o futur, sempre que sigui per a ús personal i no amb finalitats comercials.

WWW.EXTINCIOEDICIONS.COM

INFO@EXTINCIOEDICIONS.COM

Twitter: @EXTINCIOED

Instagram: @EXTINCIOEDICIONS

La nebulosa del cranc

ÉRIC CHEVILLARD

Traduït per
FERRAN RÀFOLS GESA

2

En la vida d'en Crab hi va haver un dia decisiu que per força caldrà esmentar, el matí en què tot li va semblar aliè. Davant del mirall, rumiant-ho bé, va concloure que era ell, l'intrús. Va contemplar la fulla d'afaitar a la lleixa de vidre; el raspall de dents, la pinta; de què li podien servir, tots aquells objectes, i les sabates a punt per marxar, una cap a orient, l'altra cap a occident, o la roba apilada en una cadira, què devien esperar d'ell, quina dedicació, quina actitud decidida, quins gestos solemnes? I quin vigor, si a ell començava a faltar-n'hi —encara despullat— per aguantar-se dret? En Crab es va deixar caure al llit. Tot d'un plegat no entenia de què anava la cosa, què feia allà i, sobretot, què havia de fer per no decebre, per complir la seva funció, quina funció, ni com procedir, ni per on començar, i començar què?

Potser a fora, sobre el terreny, trobaria la resposta a les seves preguntes. Ho havia d'anar a veure. En Crab finalment es va decidir a sortir de casa, però com que era incapaç de recordar quins dels quatre peus i mans eren els que realment anaven bé per caminar, després d'un moment de dubte va optar per les mans, més grosses i més ben articulades que no pas els peus, que eren més aviat plans, i també perquè li va semblar imprudent allunyar massa el cap del terra, un cap que amb els quatre sentits ben alerta li permetria obrir-se pas i superar tota mena d'obstacles, perquè d'això sí que se'n recordava, curiosament, dels obstacles, els matolls, els bol·lards, els tolls, les agulles, les dejeccions diguem-ne antropomorfes dels gossos: a còpia de menjar del mateix plat que els seus amos i compartir-hi totes les activitats, és cert que els gossos aconsegueixen formar excrements humans d'una gran versemblança, molt fidels, i la resta ja funciona per extensió, fet que demostra el valor pedagògic insubstituïble de l'exemple. Però justament aquell dia en Crab no en veia cap, d'exemple: com es comporten els homes? Es va haver de refiar de la intuïció. Peus o mans, la veritat és que la possibilitat d'encertar-la era d'una sobre dues, perquè la longitud desigual de braços i cames descartava la participació activa dels quatre membres, o també l'altra, més modesta, d'un sol braç i una sola cama, posició en la qual el joc limitat de les articulacions no permetia d'esbossar ni un sol pas.

En Crab havia triat les mans, i ja al carrer, després de recórrer un centenar de metres sense esforç, la presència i l'actitud

dels seus congèneres li van fer palès el seu error. Va fer com ells, per tant: va alçar el cap amb valentia i va caure de genolls. Una espatlla per al jou, l'altra per a la creu; però va sacsejar el cos i va deslliurar-se'n. No era ell, l'extravagant. La posició incorrecta era la dels altres, no la seva. De fet, el que havia titllat precipitadament d'error era un restabliment magistral, afavorit per la seva mala memòria i per la confusió que havia sentit aquell matí. Per sortir de casa, l'instint l'havia empès a utilitzar el mode de locomoció connatural a l'home, oblidat de resultes d'un pas en fals o potser d'un terratrèmol que havia capgirat l'espècie humana i l'havia deixada de peus a terra, una postura nociva que, ajudada per la força del costum, s'havia conservat en contra de tota lògica i s'havia perpetuat de generació en generació sense que cap d'elles hi acabés de trobar mai ni l'equilibri ni la felicitat, enyorant fins avui un ordre original que es considera destruït però que de fet només ha estat capgirat, com d'una manera obscura potser tothom present, vista l'admiració envejosa que es professa als acròbates que ballen sobre les mans, i va ser d'aquesta manera que en Crab va continuar el seu camí, ara entre aplaudiments.

El biògraf d'en Grab es disposava a encetar una feina de llarg abast. I n'era conscient: sabia amb qui se les havia. El llibre l'ocuparia cinc anys, almenys, potser més. Però no hi havia cap altra biografia d'en Grab —cap retrat, cap estudi, cap obra de cap mena—, i era imperatiu omplir aquesta llacuna. Seria, per tant, una biografia completa, exhaustiva, que no deixaria res a l'ombra ni a l'atzar i que es faria amb un gran esforç d'objectivitat.

Per començar, caldria reunir documents, testimonis, tots els elements del puzzle. El biògraf hauria de visitar una pila de llocs, la casa natal d'en Grab, el teatre de la seva infància —un teatre de marionetes mogudes per mans grosses i feixugues— i els camps dels voltants, trobar després una possible dida, o, amb més probabilitat, un potencial germà de llet, potencials professors encara vius, antics companys d'escola i d'armes, la

família dispersa, els amics de la família, els veïns, la primera dona de la seva vida —una noieta octogenària—, i totes les següents, fins a l'última. El biògraf també esperava poder reconstruir la biblioteca paterna, si més no la lleixa inaccessible. Reclamaria a les diverses administracions —hospitalària, escolar, militar i penitenciària, per dir-ne unes quantes— tots els informes relacionats amb en Crab. En acabat recopilaria la seva correspondència esparsa. Després li sortiria a l'encalç, seguiria el seu itinerari a través del món per impregnar-se dels mateixos paisatges i els mateixos ambients, recorreria els deserts a rebuf seu, els oceans, les ciutats llunyanes, els camins alpins, l'estalonaria, no el perdria de petja. Aquesta investigació prèvia duraria, sí, almenys cinc anys, però gràcies a ella, la biografia d'en Crab, sòlidament apuntalada, fidel fins a l'últim detall nocturn, inatacable, es convertiria en l'obra de referència que tanta falta ens fa.

Hi va haver de renunciar, però, al final del primer dia de fer recerca, quan va descobrir que en Crab havia mort en el moment del part.

13

La padrina d'en Crab li va posar al bressol un almanac que tenia exactament tants fulls com dies tindria la seva vida. Al principi, en Crab n'arrancava un al dia, meticulosament, i el rebregava, després es va divertir arrancant-ne dos o tres de cop, i després, per cansament, com si fos un joc o un desafiament, o potser per simple negligència, va acabar passant-se setmanes senceres sense tocar-lo; fins al punt que ja no sap gens en quin punt se suposa que està. Potser es va morir ahir o abans-d'ahir.

Com que no ha escoltat la previsió meteorològica, que informava del fred intens que regna al país i de la pluja que hi cau ininterrompudament, en Crab surt de casa en mànigues de camisa i tota la tarda aprofita un gran sol estival, per ignorància, exactament. No li costaria gens estar una mica més al dia.

hi rumiarà, i veient que no té cap record clar d'aquesta mà treballant o agafant alguna cosa, ràpidament es convencerà que per a un home com ell, que amb un sol cap en té prou per tenir alegries i disgustos, val més tenir una mà que no dues, i llavors es tallarà una orella i es rebentarà un ull per tal de poder dirigir més fàcilment i de manera més ràpida tota la seva atenció cap a un punt concret, gràcies a aquest equipament funcional mínim, d'un ús infantil, sense gairebé cap nosa afegida, que en conseqüència afavoria les intervencions immediates sobre el terreny, sense el risc de distracció, dispersió i garbuix inherents a l'activació dels mitjans considerables amb què compta un cos sa, sovint desproporcionats en relació amb els minsos esdeveniments quotidians a què s'ha d'enfrontar.

Tot això per dir que els cirurgians li haurien pogut deixar almenys una cama, a en Crab, l'esquerra o la dreta, la que volguessin.

Veient-lo així, impotent i mig confinat al llit, qui podria retreure a en Crab el seu grau de subtileza? És el seu estel. Sempre li dona tot el fil, sí, però agafant amb mà ferma la bobina. No la deixarà anar.

18

En Crab va néixer en una presó, en un calabós força sòrdid. La seva mare hi estava tancada per motius que en Crab encara ara desconeix.

Van passar uns quants anys, perquè la seva mare havia de complir una llarga condemna. Al final, un bon matí el guardià els va obrir la porta del calabós i va notificar a la presonera que era lliure.

Tu et quedes, però, va afegir, empenyent en Crab, que ja s'afanyava a seguir-la. La mare va deixar caure els braços en senyal d'impotència i li va dedicar un petit somriure afligit abans de tancar la porta.

En Crab es va rebel·lar; per què el tenien tancat aquí des que havia nascut? Amb quin dret? Però el director de la presó li va respondre que justament des que havia nascut, i per tant des que es podria rere dels barrots, el nombre de malifetes i assassi-

nats de la zona havia disminuït considerablement, en una proporció tan notable que no podia ser cap coincidència. I per més que en Crab li recordés que en l'època dels crims ell encara no havia nascut, costa molt trobar proves i testimonis oculars de la pròpia inexistència. Se li va aconsellar que revisés l'estratègia de defensa. En Crab es va reconèixer culpable i la justícia va fer el seu camí, la sentència de reclusió a perpetuïtat va aixecar aplaudiments sincers. Tothom semblava satisfet, a la sortida dels jutjats. Fins i tot es pot dir que va ser un gran alleujament per a la població en general. Perquè el lloc dels individus com en Crab és la presó.

No és que faci mal, de fet, no notes res, però alguna cosa t'atrapa, t'engavanya, et priva de moltes alegries, és impossible moure's quan tens, com en Crab, un peu atrapat entre el cel i la terra perquè vas tenir l'infortuni de ser allà en el moment exacte en què la unió es va produir, l'adherència estreta de les dues vores en una línia circular única: et passaràs tota la vida a l'horitzó. Després d'unes quantes temptatives inútils —risibles o patètiques, no se sap mai—, en Crab ja ni tan sols prova de desenganxar-se. Es farà gran allà.

19

A hir, en Crab va tenir mal de panxa tot el dia, recargolaments de tripes. Feia temps que no en tenia, de mal de panxa, ni de recargolaments d'estómac. Ara, és evidentment que un dia o altre havia de passar, això de tenir mal a la panxa, els recargolaments d'estómac que el van fer patir ahir, tot el dia.

Aquest matí en Crab ja no té dolors, però el despertador espatllat no ha sonat. Feia temps que no se li espatllava el despertador. Ara, evidentment un dia o altre havia de passar, que s'espatllés.

Molt tard, en Crab posa una cassola amb llet al foc i s'ocupa de la higiene personal, cosa que el porta a negligir la supervisió de la llet, que vessa de la cassola, cosa que feia força temps que no passava a la vida d'en Crab, però és que, evidentment, un dia o altre havia de passar, també, que la llet li vessés de la cassola.